

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Економіко – правовий факультет

Кафедра економіки та моделювання ринкових відносин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

«КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ»

для студентів денної форми навчання
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Автор – укладач

О.М.Савастєєва

УДК 336.145.1(075.8)

М54

Автор-укладач:

Оксана Миколаївна Савастєєва,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Затверджено на засіданні кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Економіко – правового факультету

Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Протокол № 8 від 04 квітня 2018 р.

Видання рекомендоване до друку

Рішенням Вченої ради Економіко – правового факультету

Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Протокол № 9 від 22 травня 2018 р.

Рецензенти:

Бутенко В.В. – канд.екон.наук, доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин ЕПФ ОНУ імені І.І.Мечникова;

Івашко Л.М. - канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій ЕПФ ОНУ імені І.І.Мечникова.

М54 Методичні рекомендації для вивчення навчальної дисципліни «Корпорації на фінансовому ринку» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / автор-уклад. О.М.Савастєєва. – Одеса: ФОП Бондаренко, 2018. – 50 с.

Методичні рекомендації для вивчення навчальної дисципліни «Корпорації на фінансовому ринку» сприятимуть ґрунтовному вивченню нормативно – правових актів, щорічних статистичних видань, спеціальних наукових видань, у яких розглядаються теоретичні та практичні аспекти вирішення актуальних проблем розвитку корпорацій на міжнародному фінансовому ринку в сучасних умовах.

УДК 336.145.1(075.8)

©Савастєєва О.М.,2018

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ».....	5
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	6
ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	7
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ».....	41
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ».....	47

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ринкова трансформація національної економіки України привела до виникнення і розповсюдження нового для країни організаційно-правового типу підприємств - акціонерних товариств (АТ) закритого і відкритого типу. Згідно з традиціями ринкової системи вони набули узагальненої назви «корпорація» і виступають основною ланкою економічної системи, поступово замінюючи використовуваний раніше термін «підприємство».

Акціонерні товариства - (joint stock company) - історично виникли у зв'язку з потребою формувань приватної власності із залученням до своєї сфери фінансового капіталу. Це здійснюється шляхом емісії і розміщення акцій - своєрідних вкладень (інвестицій) громадян, які набувають певних прав участі в управлінні фірми (товариства, компанії) та розподілі її прибутків. У процесі еволюції акціонерних підприємств реалізується економічний закон перманентної концентрації капіталу, внаслідок чого утворюються крупні підприємницькі структури - корпорації. Досвід світової господарської практики показує, що лише високоінтегрований корпоративний капітал у змозі надати потужний імпульс динамічному розвитку економіки, оволодінню результатами науково-технічного прогресу, зростанню добробуту населення і вирішенню соціальних проблем суспільства. Цьому сприяє іманентний потенціал фінансового механізму функціонування корпорацій, корпоративне управління - менеджмент корпоративних фінансів.

Частка корпоративного сектору в економіці України вже зараз складає близько 75% в загальному обсязі виробництва продукції та надання послуг. У 35 тисячах акціонерних товариствах асоційовано майже 17 мільйонів акціонерів як виразників інтересів корпоративного капіталу, що становлять ядро нової, ринкової системи господарювання в країні, орієнтованої на інтеграцію з Європейським Союзом. Це зумовлює необхідність відпрацювання сучасної системи корпоративного управління як на рівні загальнонаціональному (державному), так і на рівні окремих господарюючих суб'єктів.

Метою даних методичних рекомендацій є закріплення і поглиблення знань з курсу “Корпорації на фінансовому ринку” та формування вмінь і навичок щодо з'ясування сутності, функцій і ролі корпорацій як форми організації підприємницької діяльності, вивчення різних напрямів діяльності корпорацій на фінансовому ринку; визначення видів реорганізації акціонерних товариств; аналізу особливостей формування корпоративних цінних паперів в Україні та державного регулювання випуску й обігу корпоративних цінних паперів у зарубіжних країнах і в Україні.

Для забезпечення ефективної роботи студентів у методичні вказівки включено: необхідні теоретичні відомості до практичних занять, предметні завдання, контрольні питання, теми для рефератів з навчальної дисципліни, варіанти для виконання студентами самостійної роботи та список використаних джерел.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	п	Лаб	інд	с.р.		Л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1 Корпорація як господарський суб'єкт												
Тема 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОРПОРАЦІЙ	10	2	2			6						
Тема 2. ДІЯЛЬНІСТЬ КОРПОРАЦІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ	9	1	2			6						
Тема 3. ВИТРАТИ, ДОХІД І ПРИБУТОК КОРПОРАЦІЙ	8	1	1			8						
Тема 4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОРПОРАЦІЙ	8	1	1			6						
Тема 5. ЦІНА КАПІТАЛУ ТА УПРАВЛІННЯ ЙОГО СТРУКТУРОЮ	8	1	1			6						
Разом за змістовим модулем 1	45	6	7			32						
Модуль 2												
Змістовий модуль 2 Корпорація - один з основних учасників фінансового ринку												
Тема 6. УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ	8	1	1			6						
Тема 7. УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ	8	1	1			6						
Тема 8. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ	12	2	2			8						
Тема 9. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ	9	1	2			6						
Тема 10. КОРПОРАТИВНЕ ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ	8	1	1			6						
Разом за змістовим модулем 2	45	6	7			32						
Усього годин	90	12	14			64						

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії підсумкового оцінювання

Підсумковим контролем з дисципліни є усний екзамен.

Екзаменаційний білет з дисципліни складається з двох частин: теоретичної та практичної. Мінімальна кількість балів, що зараховується як позитивний результат, дорівнює 60 (за 100-бальною шкалою).

Бали розподіляються наступним чином: 60 балів – теоретична частина та 40 балів – практична.

Теоретична частина містить 3 питання рівної складності, практична – 1 питання.

За бездоганну відповідь на кожне теоретичне питання студент отримує – 20 балів. При цьому відповідь вважається бездоганною, якщо студент повністю розкрив суть питання, послідовно і логічно його доповів, навів приклади, проілюстрував відповідь необхідною і достатньою кількістю записів, графіків, формул; зробив посилання на відповідні літературні джерела.

За бездоганне виконання завдання практичної частини студент отримує – 40 балів.

Кожне завдання практичної частини іспиту вважається виконаним бездоганно, якщо при його розв'язанні отримана правильна відповідь, послідовно і логічно викладено рішення, зроблені всі необхідні розрахунки, таблиці, графіки. Іспит враховується не складеним, якщо студент отримав незадовільну оцінку.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОРПОРАЦІЯ ЯК ГОСПОДАРСЬКИЙ СУБ'ЄКТ.

ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОРПОРАЦІЙ

Лекція – 2 години

Сутність корпорації як типу організації підприємницької діяльності. Заснування корпорації. Фінансові особливості створення й діяльності акціонерних товариств. Особливості оподаткування АТ порівняно з підприємствами інших форм власності в Україні. Відмінності функціонування відкритих і закритих акціонерних товариств. Зменшення статутного фонду АТ. Формування резервного фонду акціонерного товариства. Реструктуризація акціонерного товариства, її види. Методи внутрішнього та зовнішнього корпоративного управління.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Характеристика акціонерних товариств, диверсифікованих фірм (компаній) як суб'єктів господарювання і корпоративного управління.
2. Учасники корпоративних відносин.
3. Ради директорів корпорацій.
4. Корпоративне управління в умовах економіки перехідного періоду.
5. Роль держави у здійсненні і регулюванні розвитку корпоративного управління.
6. Поглинання як механізм, здатний забезпечити діяльність менеджменту корпорацій в інтересах власників і акціонерів.
7. Доручення і банкрутство як засоби збереження контролю за діяльністю корпорацій.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Машинобудівна корпорація «Конструкції і технології» оцінює доцільність проекту з відкриття нового цеху, для чого їй потрібно закупити нові фрезерні верстати. Верстати обійдуться компанії в 780 млн. грн. ; доставка, налагодження та монтаж коштуватимуть 12 млн. грн. Облікова політика компанії передбачає лінійний метод нарахування амортизації по обладнанню. Нормативний термін служби фрезерних верстатів становить 8 років. Проект розрахований на 5 років і в кінці цього терміну фрезерні верстати будуть продані за 317 млн. грн. Верстати потребуватимуть додаткових інвестицій в

чистий оборотний капітал в нульовий період на суму 96 млн. грн. (на запчастини). Відкриття нового цеху та придбання верстатів дозволить збільшити випуск продукції компанії, і виручка зросте на 400 млн. грн. на рік. Крім того, верстати дозволять економити на енергії і трудовитратах по 50 млн. грн. на рік. Разом з тим, з 3-го по 5-ий рік щорічно компанія буде витрачати по 20 млн. грн. на залучення фахівців з ремонту техніки.

Середньозважені витрати на капітал для даної компанії рівні 14%. Ставка податку на прибуток - 24%.

а) Розрахуйте NPV проекту (округляйте до сотих). Чи варто здійснювати проект?

б) Індекс рентабельності проекту (PI).

Задача 2

Корпорація «Споруда» для будівництва будинків здійснює видобуток морського піску. Для цього 3 роки тому нею було куплено дизельне обладнання за 104 млн. грн. Термін служби цього обладнання становить 8 років. У той же час у зв'язку з ростом обсягів будівництва, а також необхідністю зниження витрат видобутку компанія вирішує придбати взамін дизельному більш продуктивне електричне обладнання за 250 млн. грн., Витрати на доставку - 20 млн. грн., на пуско-налагоджувальні роботи - 24 млн. грн. Термін служби нового обладнання становить 7 років. Облікова політика компанії передбачає лінійний метод нарахування амортизації як по старому, так і по новому обладнанню. Старе обладнання зараз можна продати за 60 млн. грн. Нове обладнання більш продуктивне, і зажадає додаткових інвестицій в чистий оборотний капітал в нульовий період на суму 86,25 млн. грн. (на запчастини). Нова електрична установка дозволить суттєво підвищити видобуток морського піску, що збільшить виручку компанії на 110 млн. грн. щорічно. Електричне обладнання менше шкодить екології, тому економія постійних витрат складе 40 млн. грн. на рік. Новий проект розрахований на 5 років, і в кінці цього терміну обладнання буде продано за 84 млн. грн.

Компанія платить податок на прибуток за ставкою 25%. Середньозважені витрати на капітал компанії - 16%. Чи потрібно компанії проводити заміну обладнання?

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що грошовий потік інвестиційного проекту - *це залежність від часу грошових надходжень і платежів при реалізації інвестиційного проекту, визначається для всього розрахункового періоду.*

Значення грошового потоку ДП позначають через $ДП_t$, якщо воно відноситься до моменту часу t , або через $ДП_m$, якщо воно відноситься до кроку розрахунку m . На кожному кроці розрахунку значення грошового потоку характеризують:

- припливом, рівним розміру грошових надходжень на цьому кроці;
- відтоком, рівним платежам на цьому кроці;
- сальдо (чистим грошовим припливом, ефектом), рівним різниці між припливом і відтоком грошових коштів.

Грошовий потік (ДП) зазвичай складається з *приватних потоків від окремих видів діяльності: інвестиційної, поточної (операційної) і фінансової.*

До відтокам інвестиційної діяльності відносять капіталовкладення, витрати на пуско-налагоджувальні роботи, ліквідаційні витрати в кінці інвестиційного періоду, витрати на збільшення оборотного капіталу і кошти, вкладені в додаткові фонди. Останні відображають вкладення частини позитивного сальдо сумарного грошового потоку на депозити в банках або в боргові цінні папери з метою отримання процентного доходу.

До притоках інвестиційної діяльності відносять продаж активів протягом і після закінчення інвестиційного періоду (за вирахуванням податків, що сплачуються), надходження за рахунок зниження потреби в оборотному капіталі та ін.

Відомості про інвестиційні витрати та витрати повинні бути класифіковані за видами. Джерелом інформації тут служать такі документи як "Техніко-економічне обґрунтування проекту" або "Обґрунтування інвестицій". Оцінку витрат на придбання окремих видів основних засобів можна здійснювати на базі оцінки відповідного майна. Розподіл інвестиційних витрат в період будівництва повинно бути пов'язане з графіком спорудження об'єкта.

У грошовому потоці поточної (операційної) діяльності на притоках відносять виручку від реалізації (продажу) продукції (робіт, послуг), позареалізаційні доходи, включаючи надходження коштів, вкладених в додаткові спеціальні фонди. До відтокам - витрати виробництва і податки. Джерелом інформації служать передпроектні і проектні матеріали, а також дослідження російського і зарубіжного ринку, підтверджені міжурядовими угодами, угодами про наміри, договорів, укладених до моменту окупності інвестиційного проекту.

До фінансової діяльності відносять операції з коштами, які не належать до інвестиційного проекту. Вони складаються з власного (акціонерного) капіталу організації (підприємства) і залучених коштів (кредитів, позик і ін.). До відтокам тут відносять повернення і обслуговування кредитів, позик і емітованих організацією (підприємством) боргових цінних паперів, виплати дивідендів акціонерам і ін.

Грошові потоки від фінансової діяльності враховують, як правило, на етапі оцінки ефективності участі в проекті. Необхідну інформацію приводять в проектних матеріалах в ув'язці зі схемою фінансування інвестиційного проекту.

Цю схему складають в прогнозних (планових) цінах. Мета її створення - забезпечення реалізованості інвестиційного проекту, тобто такої структури

грошових потоків, при якій на кожному кроці розрахунку є достатній обсяг коштів для його продовження.

Якщо враховувати невизначеність і ризик, то достатньою, але не обов'язковою умовою фінансової реалізованості інвестиційного проекту є позитивне значення на кожному кроці величини накопиченого грошового потоку (C_m):

$$C_m - C_1 + C_2 + C_3 \geq 0,$$

де C_m - сумарне сальдо грошових потоків на кроці m ; C_1, C_2, C_3 - сальдо грошових потоків від інвестиційної, поточної та фінансової діяльності на відповідному кроці розрахункового періоду.

При оцінці інвестиційного проекту використовують також термін "накопичений грошовий потік". *Накопичений грошовий потік відображає накопичений приплив, накопичений відтік і накопичене сальдо (накопичений ефект) на кожному кроці розрахункового періоду як суму відповідних показників грошових потоків за даний і всі попередні кроки.*

При розробці схеми фінансування інвестиційного проекту визначають потреба не тільки в залучених коштах, але і в додаткових фондах. У ці фонди можуть включатися кошти від амортизації і чистого прибутку, призначені для компенсації негативних значень сальдо сумарного грошового потоку на окремих майбутніх кроках розрахунку (наприклад, при наявності високих ліквідаційних витрат) або для досягнення на них позитивного значення фінансових показників. Включення коштів в спеціальні додаткові фонди розглядають як відтік грошових ресурсів. Приплив від цих коштів вважають частиною позареалізаційних притоків інвестиційного проекту (від поточної діяльності).

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Зменшення статутного фонду АТ.
2. Формування резервного фонду акціонерного товариства.
3. Реструктуризація акціонерного товариства, її види.
4. Методи внутрішнього та зовнішнього корпоративного управління.

Рекомендована література:

Основна: 2, 8, 15, 17, 18, 21, 23, 25, 26, 27.

Додаткова: 1, 2, 5, 6.

ТЕМА 2. ДІЯЛЬНІСТЬ КОРПОРАЦІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Лекція – 1 година

Роль корпорацій на фінансовому ринку. Сегменти фінансового ринку,

його основні учасники. Основні параметри, що характеризують фінансовий ринок як об'єкт управління. Відмінності первинного і вторинного фінансового ринку. Види товару, що пропонуються на внутрішньому фінансовому ринку. Цілі використання коштів, отриманих з фінансового ринку. Операції, які здійснюють корпорації з власними цінними паперами на фондовому ринку. Роль корпоративних облігацій у діяльності АТ. Особливості емісії і розміщення акцій на первинному ринку. Рефінансування облігацій. Особливості формування корпоративних цінних паперів в Україні. Основні етапи розвитку фондового ринку в Україні. Державне регулювання фондового ринку.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Порівняльний аналіз системи корпоративного управління.
2. Системи контролю “інсайдерів” і “аутсайдерів” за діяльністю корпорації.
3. Здійснення контролю через представництво.
4. Американська система контролю за діяльністю корпорацій.
5. Діяльність ради директорів, її відносини з акціонерами, іншими учасниками корпоративних відносин, інституціональних інвесторів.
6. Німецька система контролю за діяльністю корпорацій.
7. Взаємодія ради директорів з учасниками корпоративних відносин та менеджерами.
8. Обов'язки директорів.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Будівельна корпорація «Забудова» має наступний спрощений баланс, млн. грн.:

Основні засоби	250	Звичайні акції	100
Готова продукція	115	Додатковий капітал	23
Дебиторська заборгованість	40	Нерозподілений прибуток	70
Грошові кошти	217	Облігації	100
		Довгостроковий банківський кредит	122
		Короткостроковий банківський кредит	115
		Заборгованість по заробітній платі	72

		Заборгованість по податкам	20
	622		622

- Короткостроковий банківський кредит використовується не на постійній основі, а для покриття сезонних коливань в оборотному капіталі.

- Облігації мають номінальну вартість 400 грн., Ставка купонних виплат дорівнює 10% річних і платежі здійснюються кожні півроку, ринкова ціна облігацій зараз становить 512 грн., Термін, що залишився до погашення - 10 років. В обігу перебуває 250 000 облігацій корпорації.

- Довгостроковий банківський кредит буде погашатися рівними частками в розмірі 25,421 млн. грн. протягом 8 років;

- Компанія є стабільно зростаючою: доходи і дивіденди ростуть стабільним темпом зростання 10% в рік. Компанія тільки що виплатила дивіденд в розмірі 24 грн., і зараз акції компанії продаються по 314 грн. за акцію. У зверненні на ринку знаходиться 500 000 звичайних акцій.

- b-коефіцієнт акцій даної компанії дорівнює 0,89.

Ставка податку на прибуток компанії - 30%. Розрахуйте середньозважені витрати на капітал для даної компанії (округляйте до сотих).

Задача 2

Металургійна корпорація розширює сферу діяльності, і планує побудувати додатковий плавильний цех. Для цього проекту буде потрібно фінансування в обсязі 6,5 млрд. грн. Відповідно до прийнятої політики компанії, вона реінвестує у виробництво 60% свого чистого прибутку, яка в цьому році склала 2800 млн. грн. Компанія дотримується наступного співвідношення джерел фінансування:

Позиковий капітал - 30%;

Власний капітал - 70%.

Безризикова ставка відсотка зараз становить 6,2%, прибутковість акцій на ринку в середньому оцінюється в 15,4%, а β -коефіцієнт акцій даної компанії дорівнює 1,25.

Фінансування проекту планується, по-перше, за рахунок випуску облігацій, і, по-друге, за рахунок емісії акцій нового випуску. Облігації буде випущено з купонною ставкою 12%. Випуск нових звичайних акцій підвищить необхідну прибутковість власного капіталу корпорації на 1,1%. Податок на прибуток даної корпорації становить 25%.

Визначте:

а) середньозважені витрати на капітал компанії, якщо при фінансуванні нового проекту вона здійснює додаткову емісію акцій;

б) яка точка перелому нерозподіленого прибутку при зазначених умовах?
в) припустимо, що прогнозовані компанією амортизаційні відрахування складуть 546 млн. грн., а відстрочені до виплати податки склали 900 млн. грн. Яке це вплине на графік МСС?

Рекомендації щодо розв'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що у класичній теорії корпоративних фінансів витрати на капітал (вартість капіталу) розглядають як мінімальну ставку дохідності, яку передбачає одержати типовий інвестор на ринку від альтернативних вкладень з подібним рівнем ризику. Компанії, таким чином, необхідно забезпечувати на залучений капітал рівень прибутковості, як мінімум дорівнює величині, яку можуть принести інвесторам альтернативні варіанти інвестування коштів.

В іншому випадку вони виведуть капітал з компанії і інвестують в іншу, яка зможе забезпечити їм прийнятний рівень прибутковості при подібному рівні ризику. Тому для компанії витрати на капітал виступають в ролі бар'єрної ставки (*hurdle rate*), що використовується при виборі об'єктів для вкладень.

Витрати на капітал є ринковою оцінкою очікувань середнього інвестора щодо прибутковості з урахуванням ризику і рівня інфляції в період інвестування. Їх величина залежить від інвестицій, які планується профінансувати, тому ключовим фактором, що визначає витрати на капітал, є не особистість інвестора, а ступінь ризику вкладень. При цьому ризик слід оцінювати з позицій середнього або найбільш типового інвестора, який прагне диверсифікувати свій портфель. Облік інфляції припускає, що ставку витрат на капітал прийнято розраховувати в номінальному вираженні.

Величина витрат на капітал залежить від ряду факторів:

- джерела фінансування, використовуваного компанією, і загальної суми залучених коштів;
- рівня ризику, яким характеризується діяльність компанії, яка залучає фінансування. Чим більше величина ризику, присутнього в активах компанії, тим більше повинен бути дохід по ним для залучення інвестора;
- прибутковості альтернативних варіантів вкладення при незмінній величині ризику.

І акціонери, і кредитори розраховують на отримання прибутковості при інвестуванні коштів в конкретний бізнес, тому при оцінці сукупних витрат необхідно враховувати витрати на залучення капіталу з усіх джерел і розраховувати їх середньозважене значення. Алгоритм розрахунку середньозважених витрат на капітал (*weighted average cost of capital - WACC*) передбачає, по-перше, визначення основних компонентів і оцінку часткою типових джерел фінансування; по-друге, обчислення їх вартості; по-третє, зведення результатів в єдиний показник:

$$WACC = W_d r_d (1 - T) + W_p r_p + W_e r_e$$

де W_d, W_p, W_e - відповідно частки позикових коштів, привілейованих акцій, власного капіталу (звичайних акцій і нерозподіленого прибутку); r_d, r_p, r_e - Витрати на залучення відповідних частин капіталу; T - ставка податку на прибуток.

В процесі своєї діяльності компанії вдаються до використання різних джерел фінансування: короткостроковими та довгостроковими зобов'язаннями у формі кредитів і облігацій, лізингу, привілейованими акціями, конвертованим цінних паперів, звичайних акціях, нерозподіленого прибутку. Коли мова йде про відбір джерел фінансування для визначення часток структури капіталу компанії і включення їх в розрахунок середньозважених витрат на капітал, в корпоративних фінансах використовуються три ключові критерії: платність, типовість, значимість.

До складу боргу зазвичай включаються типові процентні зобов'язання, як довгострокові, так і короткострокові (фінансова заборгованість). При обліку банківських короткострокових кредитів їх вартість повинна бути переоцінена як довгострокова. Короткострокові безпроцентні зобов'язання (комерційна заборгованість), такі як кредиторська заборгованість перед постачальниками, працівниками або податковими органами, є автоматично відновлюваними одночасно зі зростанням обсягу реалізації, не мають витрат залучення і виключаються з розрахунку середньозважених витрат на капітал.

При оцінці витрат на капітал привілейовані акції звичайно розглядають не в контексті власного капіталу компанії, а в якості самостійного компонента в силу специфічних рис, властивих даної цінним папером.

На практиці вагові величини для розрахунку WACC визначаються за даними балансової вартості або ринкової оцінки залучених джерел. Однак найбільш коректним є визначення питомої ваги кожного джерела фінансування в загальній структурі капіталу на основі ринкової вартості, оскільки ми спираємося на більш актуальну оцінку стану конкретної компанії ринком. При оцінці середньозважених витрат на капітал на основі даних бухгалтерської звітності компанії існує ймовірність заниження цього показника.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Рефінансування облігацій.
2. Особливості формування корпоративних цінних паперів в Україні.
3. Основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
4. Державне регулювання фондового ринку.

Рекомендована література:

Основна: 1, 8,15,20,21,25,27.

Додаткова: 1,2,4,5.

ТЕМА 3. ВИТРАТИ, ДОХІД І ПРИБУТОК КОРПОРАЦІЇ

Лекція – 1 година

Нормативні документи, які регулюють формування витрат, виручки, прибутку корпорацій. Економічна сутність витрат, доходу, прибутку, підприємницького ризику. Основні методи планування витрат, виручки, прибутку корпорацій. Витрати на соціально-культурні програми. Розподіл витрат за джерелами покриття. Явні і неявні витрати. Умовно-постійні і умовно-змінні витрати. Економічна сутність виручки (доходу) корпорацій.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ:

1. Участь банків в управлінні корпораціями.
2. Стратегія корпорації.
3. Участь ради директорів у розробці й здійсненні корпоративної стратегії.
4. Поділ функцій ради директорів на спостережні та управлінські, їх межі та змінюваність.
5. Підбір і просування вищого управлінського персоналу.
6. Хендхантинг як сучасна форма винаймання топ-менеджерів.
7. Методологія створення внутрішньокорпоративної системи управління.
8. Інтелектуальна власність у корпорації.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Корпорація «Еквалайзер» виробляє MP3 плеєри. Витрати корпорації в поточному році склали, в млн. грн.:

Заробітна плата керівників	33,5
Амортизація обладнання, будівель	13
Витрати на оренду	98,7

Ціна одного MP3 плеєра - 4500 грн. Витрати на деталі та комплектуючі - 1200 грн. на одиницю. Згідно з прогнозами маркетингової служби компанії збут плеєрів в поточному році складе 120 000 штук. Відомо також, що компанія щорічно виплачує лізингові платежі в розмірі 560 тис. грн., а також виплачує по банківському кредиту в 80 млн. грн. процентні платежі в розмірі 12,5% на рік.

Для корпорації «Еквалайзер»:

1. Визначте ступінь операційної і фінансової залежності.
2. Припустимо, що у компанії зросли витрати на оренду на 15 млн. грн. Розрахуйте новий рівень операційної залежності і прокоментуйте вийшов

результат.

3. Використовуючи початкові дані, розрахуйте фінансовий левередж для ситуації, коли борг компанії збільшується за рахунок випуску облігацій на 310 млн. грн. з купонною ставкою 11% річних. Прокоментуйте зміна рівня фінансового левереджа.

Задача 2

Корпорація «Капітель» є великою будівельною організацією, необхідна прибутковість її акціонерного капіталу становить 16%. Корпорація є стабільною, але розширення її ринку не передбачається, оскільки вона сконцентрувала свою увагу на будівництві в одному з мегаполісов. Очікувана операційний прибуток становить 150 млн. грн., ставка оподаткування на прибуток дорівнює 28%. До поточного року корпорація була фінансово незалежною, але вирішила випустити облігації і на ці кошти викупити акції, щоб в подальшому розподілити їх серед співробітників. Загальна сума фінансових ресурсів не зміниться. При будь-якому рівні боргу купонна ставка по облігаціях буде 10%. Однак наявність боргу може викликати фінансові труднощі, які, за підрахунками, складуть 124 млн. грн., а їх приведена вартість - 100 млн. грн. Якщо корпорація буде збільшувати розмір боргу, то ймовірність фінансових труднощів буде зростати:

Вирогідність фінансових труднощів, %	5	15	25	45	70	90
Обсяг займу, млн. грн.	50	100	150	230	290	350

Всі передумови моделі Модільяні-Міллера з урахуванням податків зберігаються.

1. Розрахуйте вартість корпорації, коли вона не використала позикове фінансування.

2. Знайдіть наведену вартість очікуваних витрат через фінансову скруту, для кожного рівня боргу.

3. В якому обсязі корпорації слід випустити облігації, щоб максимізувати вартість корпорації?

Задача 3

Структура капіталу компанії «Sullivan Inc.» складається з 20 млн. звичайних акцій і довгострокових облігацій, номінальною вартістю 1 млрд. Дол., За якими виплачується 10% річних. Прибуток компанії до виплати відсотків і податків в минулому році дорівнювала 500 млн. Дол. Очікується, що її величина в найближчому майбутньому не зміниться. Всі зароблені за рік кошти компанія виплачує у вигляді дивідендів. Ставка податку на прибуток компанії - 30%, необхідна норма прибутковості власного капіталу - 17%. Рада директорів компанії розглядає питання про можливість викупу половини своїх акцій за поточною ринковою вартістю за рахунок нового облігаційної позики. Зараз ринкова вартість акцій корпорації становить 120 дол. Облігації будуть

продаватися за номіналом. При цьому за новими облігаціями буде виплачуватися той же відсоток (10% річних), але необхідна норма прибутковості власного капіталу зросте до 22%.

1. Розрахуйте прибуток на акцію до і після зміни структури капіталу компанії.

2. Поясніть, чому зросла необхідна норма прибутковості власного капіталу компанії?

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що практика показує, що не існує єдиних рецептів ефективного співвідношення власного і позиченого капіталу не тільки для однотипних підприємств, але і для одного підприємства на різних стадіях його розвитку і при різній кон'юктурі товарного і фінансового ринків. Разом з цим, існує ряд об'єктивних та суб'єктивних факторів, урахування яких дозволяє цілеспрямовано формувати структуру капіталу, забезпечуючи умови найбільш ефективного його використання на кожному конкретному підприємстві. Основними із цих факторів є:

. — галузеві особливості операційної діяльності підприємства. Характер цих особливостей визначає структуру активів підприємства, їх ліквідність. Підприємства з високим рівнем фондомісткості виробництва продукції і високої частини необоротних активів мають, переважно, більш низький кредитний рейтинг і вимушені орієнтуватися у своїй діяльності на використання власного капіталу. Крім того, характер галузевих особливостей визначає різну тривалість операційного циклу, позичений капітал може бути використаний підприємством більшою мірою;

— стадія життєвого циклу підприємства. Підприємства, які знаходяться на ранніх стадіях свого життєвого циклу і мають конкурентоздатну продукцію, можуть залучати для свого розвитку більшу частку позиченого капіталу. Проте, для таких підприємств вартість цього капіталу може бути вищою від середньоринкової, тому у них рівень фінансових ризиків більш високий, що враховується їх кредиторами. У цей же час підприємства, які знаходяться на стадії зрілості, більшою мірою повинні використовувати власний капітал;

— кон'юнктура товарного ринку. Чим стабільніша кон'юнктура цього ринку, а відповідно, стабільний попит на продукцію підприємства, тим вищим і безпечнішим є використання позиченого капіталу. І навпаки — в умовах несприятливої кон'юнктури і скорочення обсягу реалізації продукції використання позиченого капіталу прискорено генерує зниження рівня прибутку і ризик втрати платоспроможності; за такого стану речей необхідно оперативно знижувати коефіцієнт фінансового леверіджу за рахунок зниження обсягу використання позиченого капіталу;

— рівень рентабельності операційної діяльності. При високому значенні цього показника кредитний рейтинг підприємства зростає і воно розширює потенціал можливого використання позиченого капіталу. Однак, у практичних

умовах цей потенціал часом залишається незатребуваним у зв'язку з тим, що при високому рівні рентабельності підприємство має можливість задовольняти додаткову потребу в капіталі за рахунок більш високого рівня капіталізації отриманого прибутку. У цьому випадку власники надають перевагу інвестуванню отриманого прибутку у власне підприємство, яке забезпечує високий рівень віддачі капіталу, що знижує питому вагу використання позичених коштів;

— коефіцієнт операційного леверіджу. Ріст прибутку підприємства забезпечується спільним проявом ефекту операційного та фінансового леверіджу. Тому підприємства із зростаючим обсягом реалізації продукції, які мають низький коефіцієнт операційного леверіджу, можуть набагато збільшувати коефіцієнт фінансового леверіджу, тобто використовувати велику частину позичених коштів у загальній сумі капіталу;

— рівень оподаткування прибутку. В умовах низьких ставок податку на прибуток або використання підприємством податкових пільг з прибутку, різниця у вартості власного та залученого із зовнішніх джерел капіталу знижується. Це пов'язано з тим, що ефект податкового коректора при використанні позичених коштів зменшується. У цих умовах більш прийнятним є формування капіталу із зовнішніх джерел за рахунок емісії акцій (залучення додаткового пайового капіталу). У цей же час при високій ставці оподаткування прибутку суттєво підвищується ефективність залучення позиченого капіталу;

— фінансовий менталітет власників і менеджерів підприємства. Неприйняття високих рівнів ризиків формує консервативний підхід власників і менеджерів до фінансування розвитку підприємства, при якому його основу складає власний капітал. І навпаки, прагнення отримати високий прибуток на власний капітал, незважаючи на високий рівень ризиків, формує агресивний підхід до фінансування розвитку підприємства, при якому позичений капітал використовується у максимально можливому розмірі;

— рівень концентрації власного капіталу. Для того, щоб зберегти фінансовий контроль за управлінням підприємством (контрольний пакет акцій або контрольний обсяг пайового внеску), власникам підприємства не хочеться залучати додатковий власний капітал із зовнішніх джерел, навіть не дивлячись на сприятливі для цього передумови.

З урахуванням цих факторів управління структурою капіталу на підприємстві зводиться до двох основних напрямів: 1) встановлення оптимальних рівнів для певного підприємства використання власного та залученого капіталів; 2) забезпечення залучення на підприємство необхідних видів та обсягів капіталу для досягнення розрахункових показників його структури.

Завдання для самостійної роботи – 8 годин.

Перелік питань:

1. Методика розрахунку виручки від реалізації продукції.
2. Принципи розробки цінової політики.
3. Фактори, що впливають на визначення цін на продукцію корпорації.

4. Типові стратегії ціноутворення.

Рекомендована література:

Основна: 4, 5, 15, 20, 21, 23, 25, 26, 27.

Додаткова: 1, 3, 6, 7.

ТЕМА 4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОРПОРАЦІЙ

Лекція – 1 година

Особливості складання фінансової звітності акціонерного товариства. Форми фінансової звітності, що складають корпорації. Чистий прибуток на одну акцію і скоригований прибуток на одну акцію. Зміст річного звіту ВАТ. Консолідована фінансова звітність. Показники, які визначають становище корпорації на фінансовому ринку. Характеристика основних показників ліквідності. Показники, якими визначається рівень ділової активності корпорації. Показники, що характеризують фінансову стійкість корпорації. Інтегральні показники фінансового становища корпорації. Використання моделі Альтмана корпораціями в Україні. Показники рентабельності.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Децентралізована організаційна структура управління, орієнтована на бізнес-одиниці.
2. Децентралізована організаційна структура управління за ознакою стратегічних бізнес-груп.
3. Матрична форма децентралізованої організаційної структури управління.
4. Особливості вибору і регулювання господарсько-організаційних структур корпорації.
5. Випуск цінних паперів та проведення підписки.
6. Особливості формування і розвитку акціонерного сектору в Україні.
7. Основні шляхи створення акціонерного капіталу.
8. Держава як суб'єкт власності в акціонерному капіталі.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Відповідно до фінансових прогнозів на найближчі 5 років чистий прибуток корпорації буде отримана в наступних обсягах:

Рік	2008	2009	2010	2011	2012
Чистий прибуток, млн. грн.	378	456	420	389	496

Зараз в обігу знаходиться 30 млн. звичайних акцій, які можна купити на ринку по 25 грн. за акцію. Розрахуйте, який дивіденд на акцію отримають акціонери в період з 2007 по 2013 роки в наступних випадках:

а) корпорація виплачує як дивіденди 27% свого чистого прибутку (округлятимете до копійок);

б) з 2008 року корпорація вирішила виплачувати як дивіденди стабільну суму - 4 грн. на акцію, а якщо прибуток перевищить 490 млн. грн., то сума перевищення буде виплачена в якості дивідендів в якості премії;

в) встановлено дивіденд в розмірі 36% від чистого прибутку і в 2010 році корпорація здійснила дроблення акцій в пропорції 2: 1 (при цьому передбачається, що буде мінятися тільки прибуток, а вартість компанії не зміняться).

Задача 2

Чистий прибуток великої металургійної корпорації в поточному році становить 500 млн. грн. В обігу перебуває 20 млн. звичайних акцій підприємства і їх ринкова ціна становить 80 руб. за акцію. Компанія реінвестує у виробництво 70% свого чистого прибутку, а решту виплачує у вигляді дивідендів власникам звичайних акцій. Таким чином, корпорація могла б виплатити дивіденди на суму 150 млн. грн., проте в цьому році загальні збори акціонерів прийняли рішення викупити акції на цю суму за ціною вище ринкової - 100 грн. за акцію. При цьому очікується, що показник Р / Е для даної компанії після викупу акцій не зміниться.

Визначте дохід від приросту капіталу на акції, що залишилися компанії після викупу.

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що дивідендна політика — це політика щодо розподілу отриманого підприємством прибутку за умови, що власники підприємства мають право на отримання частини прибутку у вигляді дивідендів. Дивідендна політика включає рішення щодо виплати прибутку власникам та реінвестування його у виробничу діяльність і тому тісно пов'язана з одним із основних напрямів діяльності фінансових менеджерів — управлінням структурою капіталу.

Дивідендна політика суттєво впливає на процес залучення джерел фінансування, оскільки капітал підприємства може формуватись за рахунок як внутрішніх, так і зовнішніх джерел.

З одного боку, реінвестування прибутку є відносно дешевим і одним з оптимальних способів фінансування, оскільки при цьому не здійснюються витрати на додаткову емісію акцій, а отже, не збільшується вартість акціонерного капіталу. Крім того, залишаються незмінними частки акціонерів у статутному капіталі, що дає їм змогу зберігати контроль над діяльністю підприємства.

З другого боку, акціонери, як правило, бажають отримувати високі дивіденди, що приводить до зростання ринкової ціни акцій, проте обмежує можливості підприємства щодо реінвестування прибутку в розвиток підприємства.

Однією з них стала теорія іррелевантності дивідендів (теорія нарахування дивідендів за залишковим принципом), розроблена в 1961 р. М. Міллером та Ф. Модільяні. Згідно з цією теорією величина дивідендів і показник дивідендного виходу⁴ не впливають на сукупне багатство акціонерів та ринкову вартість підприємства, які визначаються спроможністю підприємства генерувати прибуток та його інвестиційною політикою. Тому дивіденди можна нараховувати за залишковим принципом, після того, як розглянуто та реалізовано всі можливості щодо ефективного реінвестування прибутку.

Весь прибуток може бути сплачений у вигляді дивідендів, його частина або він увесь може бути капіталізований. Оскільки загальна дохідність акції є сумою двох складових: дивідендної та капіталізованої дохідностей, вона фактично не змінюється при зміні стратегії підприємства щодо розподілу прибутку, а привабливість акцій для акціонера не залежить від дивідендної політики.

Отже, оптимальної дивідендної політики, як чинника зростання сукупного багатства акціонерів і підвищення ринкової вартості підприємства не існує. Дивіденди сплачуються за залишковим принципом.

Сума сплачених дивідендів приблизно дорівнює витратам, які підприємство має понести для мобілізації додаткових джерел фінансування, оскільки, після виплати дивідендів за залишковим принципом внутрішня вартість акцій та сплачені дивіденди еквівалентні вартості акцій до розподілу прибутку.

До основних припущень теорії Міллера — Модільяні належать припущення про:

* наявність досконалих ринків капіталу, де існує однаковий доступ до інформації усіх суб'єктів ринку, а також відсутні транзакційні витрати та витрати підприємств-емітентів на розміщення цінних паперів;

- відсутність податків;

* рівноцінність для акціонерів капіталізованого прибутку та прибутку у вигляді дивідендів;

- існування інформації про майбутні прибутки підприємства.

Більшість цих припущень суперечать практиці фінансового менеджменту, що впливає на практичну значущість теорії.

Як правило, акціонери віддають перевагу виплаті дивідендів, а не капіталізованому прибутку, оскільки в результаті цього вони отримують кошти, які можуть витратити на свій розсуд. Крім того, дивіденди та капіталізований прибуток можуть по-різному оподатковуватись. Не існує також ідеальних

ринків капіталу, є податки тощо.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Основні групи користувачів аналізу фінансових коефіцієнтів.
2. Бенчмаркінг.
3. Проблеми, які виникають у фінансових аналітиків при використанні даних фінансової звітності.

Рекомендована література:

Основна: 6, 9,10,14,15,18,20,26.

Додаткова: 2,3,5,7.

ТЕМА 5. ЦІНА КАПІТАЛУ ТА УПРАВЛІННЯ ЙОГО СТРУКТУРОЮ

Лекція – 1 година

Визначення вартості капіталу і вартості активів з урахуванням фактору часу. Теперішня (теоретична) ціна акцій та облігацій. Період окупності інвестицій. Економічна сутність ануїтету. Звичайний та безстроковий ануїтети. Ключова мета формування капіталу корпорації, його основні принципи. Позитивні і негативні сторони використання власного і залученого капіталу. Показник вартості капіталу в процесі реального інвестування. Позитивні і негативні аспекти використання позиченого капіталу.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Особливості формування і розвитку акціонерного сектору в Україні.
2. Основні шляхи створення акціонерного капіталу.
3. Держава як суб'єкт власності в акціонерному капіталі.
4. Форми корпоративного капіталу.
5. Поняття корпоративної власності.
6. Економічна роль статутного фонду.
7. Способи формування капіталу АТ.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Корпорація «Хвилінка» є великою фірмою, що випускає широку лінійку годин: кварцових, механічних, для підводного плавання. До теперішнього моменту продукція компанії користувалася великим попитом у магазинів, яким вона збуває свою продукцію. Компанія отримувала гроші за свою продукцію відразу після відвантаження споживачам, відстрочки платежу не надавалося. В

останній рік на ринку з'явилося багато конкурентів, і продукція компанії стала залежуватися на складах. Тому компанія вирішує питання про впровадження комерційного кредитування на умовах 5/15 нетто 30.

Передбачається, що знижкою скористаються 40% магазинів, 45% будуть оплачувати продукцію в кінці періоду відстрочки платежу, а 15% затримують оплату до 50-го дня. В результаті застосування політики очікується, що виручка від реалізації продукції зросте з 130 до 185 млн. грн. Середній обсяг безнадійних боргів до валового прибутку досягне 3%. Частка змінних витрат у виручці не зміниться і складе 60%. Для фінансування кредиторської заборгованості компанія залучає кредит за ставкою 24% річних.

Визначте, чи вигідна компанії дана політика комерційного кредитування?

Задача 2

Корпорація «Fenestra» випускає пластикові вікна. Фінансовий директор розрахував, що середнє відхилення щоденних чистих грошових потоків становить 2500 дол. Транзакційні витрати фірми на операцію розміщення або зняття грошей з банківського рахунку складають 50 дол. Якби компанія не знімала гроші з рахунку, то вони приносили б їй дохід 0,02% в день (або 7,465% річних). Крім того, фірма вирішила підтримувати мінімальний рівень грошових коштів (нижня межа) в сумі 10000 дол. Визначте для компанії «Fenestra»:

- а) величину цільового залишку грошових коштів;
- б) верхню межу залишку грошових коштів;
- в) правило управління грошовими коштами.

Задача 3

Компанія «Безпечна хімія» випускає широкий спектр товарів побутової хімії і пов'язана з безліччю постачальників. Витрати компанії на постачання сировиною для виробництва пральних порошків складаються з наступних статей:

- На розміщення замовлень - 1200 грн .;
- На телефонні переговори - 1300 грн .;
- Витрати на відрядження - 16000 грн .;
- На прийняття партії - 7100 грн.

Відомо також, що витрати по зберіганню сировини становлять 10% від вартості середніх запасів. Менеджери компанії точно знають, що річна потреба в запасах становить 1,6 млн. сировини, що придбавається за 20000 грн. за тону. Обсяги реалізації компанії рівномірно розподілені протягом року. Визначте для компанії «Безпечна хімія»:

- а) який обсяг сировини компанія повинна замовляти кожен раз у своїх постачальників?
- б) яка кількість розміщуваних замовлень в рік?
- в) які загальні річні витрати по підтримці запасів компанії «Безпечна хімія»?

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Управління фінансами корпорації є складовою загального управління, головною метою якого є зростання вартості капіталу і добробуту акціонерів. Фінансовому управлінню надається особливе значення. Західні автори підкреслюють, що управління фінансами є наріжним каменем, основою господарської діяльності будь-якої фірми — і корпорації, і невеликого індивідуального підприємства.

У широкому значенні слова під управлінням фінансами розуміють вироблення політики щодо формування капіталу корпорації та його розподілу, прийняття рішень відповідно до цієї політики, планування фінансової діяльності, складання й аналіз фінансової звітності, організація контролю за виконанням рішень. У вузькому значенні управління фінансами — це управління обмеженою сумою коштів і її витрачанням в умовах невизначеності ринкових відносин і ризику.

В основу організації фінансового управління покладені такі принципи:

- планування виробничої і фінансової діяльності;
- централізація фінансових ресурсів у головній (холдинговій) корпорації;
- формування фінансових резервів;
- виконання всіх зобов'язань у визначені договором терміни.

Сучасна корпорація організовує свою виробничу і фінансову діяльність на основі короткострокового і довгострокового планування. Короткострокове планування пов'язане з поточною діяльністю, здебільшого з рухом оборотного капіталу й складанням прогностичної фінансової звітності на наступний рік. Перспективне, або довгострокове, планування пов'язане з діяльністю корпорації на тривалий термін, типовий горизонт — п'ять і більше років. Воно обґрунтовує і визначає цілі зростання довгострокових активів, зміни структури капіталу, джерела фінансування, оцінює очікувані результати. Великі ТНК складають перспективні програми розвитку на 10—15 років.

Розроблення основних напрямів фінансової й інвестиційної політики та прийняття рішень про методи формування капіталу корпорації, структури активів, визначення інвестицій у довгострокові активи передбачає централізацію фінансових ресурсів у головній корпорації.

Усі питання щодо випуску і розміщення нових емісій цінних паперів, управління портфелем цінних паперів, одержання банківських кредитів, централізація частини одержаного прибутку, визначення розмірів нових капітальних вкладень вирішуються централізовано.

Ринкова економіка за своєю природою є ймовірнісною, тобто нерозривно пов'язана з невизначеністю одержуваних результатів. Звідси випливає принцип створення резервів різного напрямку й змісту.

Кожна корпорація постійно підтримує свій імідж платоспроможної господарської одиниці. Це означає, що всі рахунки, пред'явлені постачальниками сировини, напівфабрикатів, послуг, мають бути оплачені в установлені терміни. Корпорація повинна своєчасно оплачувати свої зобов'язання, тобто в установлені терміни погашати банківські позички, сплачувати внески страховим та іншим фінансовим компаніям, виплачувати проценти за своїми облігаціями, сплачувати дивіденди акціонерам. Податки в центральні й місцеві адміністрації також мають бути сплачені згідно з установленим регламентом. Корпорація повинна забезпечити для себе високий рейтинг за фінансовими та іншими зобов'язаннями.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Вплив фінансових і організаційно-правових чинників на вибір джерел фінансування.
2. Середньозважена вартість капіталу.
3. Гранична вартість капіталу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 6, 8, 9,10,11,14,15,18,20,22,25.

Додаткова: 1,2,5,6,7.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1. «КОРПОРАЦІЯ ЯК ГОСПОДАРСЬКИЙ СУБ'ЄКТ»:

1. Що собою являє корпорація як тип організації підприємницької діяльності?
2. Як здійснюється заснування корпорації?
3. Чому акціонерна форма господарювання стає провідною в Україні?
4. Які фінансові особливості створення й діяльності акціонерних товариств?
5. Чи існують особливості оподаткування АТ порівняно з підприємствами інших форм власності в Україні?
6. У чому полягають відмінності функціонування відкритих і закритих акціонерних товариств?
7. Чи доцільно організовувати ВАТ за малих розмірів підприємства?
8. У якому випадку акціонерне товариство має право збільшувати статутний фонд?
9. Яким чином здійснюється зменшення статутного фонду АТ?
10. Як формується резервний фонд акціонерного товариства?
11. У чому полягає реструктуризація акціонерного товариства?
12. Чим відрізняються види реструктуризації акціонерних товариств?
13. Чому відбуваються дружні й ворожі злиття та приєднання компаній?
14. Яким чином система управління фінансами впливає на ефективність діяльності корпорацій?
15. Що означає поняття «корпоративне управління» у вузькому та широкому розумінні?
16. Чим відрізняються методи внутрішнього та зовнішнього корпоративного управління?
17. Чи завжди збігаються інтереси акціонерів і менеджерів АТ?
18. Які проблеми виникають у сфері корпоративного управління?
19. У чому полягають основні відмінності між: американською та німецькою моделями корпоративного управління?
20. Яка структура АТ передбачена законодавством України?
21. Які порушення прав акціонерів найчастіше зустрічаються в Україні?
22. Які шляхи підвищення ефективності корпоративного управління українськими АТ?
23. Які функції виконує фінансовий менеджмент в АТ?
24. У чому полягає роль корпорацій на фінансовому ринку?

25. Які сегменти включає в себе фінансовий ринок?
26. Назвіть основних учасників фінансового ринку.
27. Чим відрізняються первинний і вторинний фінансові ринки?
28. Які основні параметри характеризують фінансовий ринок як об'єкт управління?
29. Які види товару пропонуються на внутрішньому фінансовому ринку?
30. На які цілі використовуються кошти, отримані з фінансового ринку?
31. Які операції здійснюють корпорації з власними цінними паперами на фондовому ринку?
32. Яка роль корпоративних облігацій у діяльності АТ?
33. Які цінні папери, крім акцій і облігацій, можуть використовувати корпорації у своїй діяльності?
34. У чому полягають особливості емісії і розміщення акцій на первинному ринку?
35. Для чого акціонерні товариства можуть викупати власні акції?
36. Що розуміють під рефінансуванням облігацій?
37. Які особливості формування корпоративних цінних паперів в Україні?
38. Визначте основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
39. Що собою являє державне регулювання фондового ринку?
40. Які форми державного регулювання ринку цінних паперів можуть застосовуватися в Україні?
41. У чому полягає регламентація правил реєстрації випусків цінних паперів?
42. Що передбачає державне регулювання цінних паперів?
43. Які є основні засоби контролю за функціонуванням фінансового ринку?
44. Які нормативні документи регулюють формування витрат, виручки, прибутку корпорацій?
45. У чому полягає економічна сутність витрат, доходу, прибутку, підприємницького ризику?
46. Які основні методи планування витрат, виручки, прибутку корпорацій?
47. Що містять витрати на соціально-культурні програми?
48. Яким чином розподіляються витрати за джерелами покриття?
49. Що являють собою явні і неявні витрати?
50. Чим відрізняються умовно-постійні і умовно-змінні витрати?
51. У чому полягає економічна сутність виручки (доходу) корпорацій?
52. Які доходи відносять до основних і позареалізаційних?
53. Яка методика розрахунку виручки від реалізації продукції?
54. Які принципи розробки цінової політики?
55. Які фактори впливають на визначення цін на продукцію підприємства?
56. Як встановлюються ціни на продукцію корпорації?
57. Які є типові стратегії ціноутворення.
58. У чому полягає економічна сутність прибутку?
59. Які функції виконує прибуток?
60. Які фактори впливають на величину прибутку?
61. Чим відрізняється бухгалтерський прибуток від прибутку, що оподатковується?
62. Які фактори впливають на загальний фінансовий результат?
63. Наведіть методику розрахунку валового прибутку.

64. У чому полягають особливості складання фінансової звітності акціонерного товариства?
65. Які форми фінансової звітності складають корпорації?
66. Чим відрізняються такі показники: чистий прибуток на одну акцію і скоригований прибуток на одну акцію?
67. Який зміст має річний звіт ВАТ?
68. Що собою являє консолідована фінансова звітність і для чого її складають?
69. Які показники визначають становище корпорації на фінансовому ринку?
70. Дайте характеристику основних показників ліквідності.
71. Які показники характеризують фінансову стійкість корпорації?
72. За якими показниками визначається рівень ділової активності корпорації?
73. Як розраховуються показники рентабельності?
74. Як визначити інтегральні показники фінансового становища корпорації? У чому їх цінність?
75. Як використовують модель Альтмана корпорації в Україні?
76. Назвіть основні групи користувачів аналізу фінансових коефіцієнтів.
77. Що таке бенчмаркінг?
78. Які проблеми виникають у фінансових аналітиків при використанні даних фінансової звітності?
79. Що показує коефіцієнт «q Тобіна»?
80. Як визначається вартість капіталу і вартість активів з урахуванням фактору часу?
81. Що собою являє вартість капіталу?
82. Як визначається теперішня (теоретична) ціна акцій та облігацій?
83. Як визначається період окупності інвестицій?
84. У чому полягає економічна сутність анuitету?
85. Чим відрізняються звичайний та безстроковий анuitети?
86. Як визначають теперішню вартість анuitету?
87. У чому полягає ключова мета формування капіталу корпорації?
88. У чому полягають основні принципи формування капіталу?
89. Які позитивні і негативні сторони має використання власного і залученого капіталу?
90. Які позитивні і негативні аспекти має використання позиченого капіталу?
91. Як використовується показник вартості капіталу в процесі реального інвестування?
92. Які фінансові і організаційно-правові чинники впливають на вибір джерел фінансування?
93. Що собою являє середньозважена вартість капіталу?
94. Як визначається гранична вартість капіталу?
95. Чим відрізняється «арбітражна» модель оцінки капітальних активів (АРМ) від моделі САРМ?
96. Як застосовуються показники середньозваженої вартості капіталу і граничної вартості капіталу?
97. Що характеризує структуру капіталу корпорації?
98. Які основні фактори визначають структуру капіталу?
99. Які основні фактори впливають на оцінку майна?
100. Які цілі переслідує політика формування власного капіталу?
101. Як розраховується коефіцієнт маневреності власного капіталу?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОРПОРАЦІЯ - ОДИН З ОСНОВНИХ УЧАСНИКІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ

Лекція – 1 година

Цілі політики формування власного капіталу. Розрахунок коефіцієнт маневреності власного капіталу. Внутрішні та зовнішні джерела власного капіталу. Основні етапи розробки політики формування власних фінансових ресурсів корпорації. Розрахунок загальної потреби у власних фінансових ресурсах на прогнозований період. Розрахунок коефіцієнту стійкого економічного зростання. Особливості оцінки власного капіталу. Порядок розрахунку вартості власного капіталу.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Вплив відносин власності на повноваження учасників і контроль у товаристві.
2. Обіг корпоративних цінних паперів як об'єкт управління.
3. Роль і види корпоративних цінних паперів в Україні.
4. Акції, їх види та особливості обігу.
5. Основні напрями і органи державного регулювання акціонерного капіталу.
6. Форми державного регулювання ринку цінних паперів.
7. Роль і функції Комісії з цінних паперів та фондового ринку.
8. Антимонопольне регулювання в корпоративному секторі.
9. Управління державними корпоративними правами: нормативна база, суб'єкти управління, уповноважені особи.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Акції ВАТ "Вінницясервіспостач" були куплені за ціною 2,5 грн. за півроку до виплати дивіденду. Дивіденд за акціями за рік був проголошений у розмірі 10 % річних. Після оголошення про виплату дивідендів курс акцій склав 2,8 грн. Визначити поточну прибутковість акцій у вигляді ефективної ставки відсотків.

Задача 2

Державна акціонерна компанія "Укрмедпром" на акції номіналом 1 грн., курсова вартість яких на початку року становила 3 гри., виплачувала дивіденди щокварталу за ставками 13, 18, 20 і 26 % річних відповідно.

Курс долара в кінці кожного наступного кварталу складав 1,7, 2,1, 2,3 і 2,5 грн./\$ відповідно. Визначити реальну прибутковість за рівнем дивіденду

акцій, куплених на початку року.

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що купуючи акції того чи іншого емітента, інвестор передбачає отримати дохід від своїх вкладень, який має дві форми: а) дивіденди і б) приріст курсової вартості акцій. При розрахунку прибутковості акцій необхідно розрізняти поточну (дивідендну) і повну прибутковість.

Поточна (дивідендна) дохідність характеризується розміром річних дивідендних виплат, віднесених до ціни акції. Наприклад, інвестор придбав акцію за ціною 10 грн. За підсумками року на кожну акцію були виплачені дивіденди в розмірі 1 грн. Дивідендна прибутковість склала 10%.

Дивідендна прибутковість - один з показників, що характеризує фінансові результати діяльності компанії, який враховують інвестори при ухваленні рішення про покупку акцій. Купуючи акції, інвестор на основі даних про виплату дивідендів за попередні роки та аналізу поточного фінансового стану оцінює можливі дивідендні виплати поточного року і розраховує очікувану дивідендну прибутковість. Однак очікування інвестора можуть не виправдатися. Реальний розмір дивідендів визначає загальні збори акціонерів. У цьому випадку можна розрахувати фактичну дивідендну прибутковість шляхом зіставлення розміру оголошених дивідендів з ціною акцій на дату складання переліку акціонерів, які мають право на отримання дивідендів.

Як ми з'ясували раніше, одержувані дивіденди - це тільки частина доходу від володіння акціями, причому найчастіше не найбільша. Більшу частину доходу становить приріст курсової вартості акцій. На відміну від облігацій за акціями стоять реальні активи фірми, що відбивається на їх ринковою ціною. У разі успішного розвитку підприємства збільшуються його активи, зростає вартість акцій. Тому інвестор, вкладаючи свої кошти в акції, очікує не стільки отримання поточного доходу, скільки отримання сукупного доходу, що враховує зростання курсової вартості акцій.

Повна прибутковість характеризується розміром виплачуваних дивідендів і приростом ціни акцій по відношенню до вкладеного капіталу. Якщо поточна ціна акції становить P_0 а очікувана ціна через рік P_1 і за цей рік будуть виплачені дивіденди (d_1), то повну річну прибутковість (r_n) можна обчислити за формулою

$$r_n = \frac{d_1 + (P_1 - P_0)}{P_0}.$$

Розрахуємо очікувану прибутковість акцій, які в даний час стоять 100 грн., Через рік очікується підвищення ціни акції до 115 грн., А за підсумками минулого року буде виплачений дивіденд у розмірі 5 грн. на акцію. Очікувана прибутковість акціонера складе

$$r_n = \frac{5 + (115 - 100)}{100} = 0.2, \text{ или } 20\%.$$

Якщо інвестор володіє акціями кілька років, то повна прибутковість r в розрахунку на рік визначається як

$$r_n = \frac{\sum_{i=1}^t d_i + (P_t - P_0)}{P_0 \cdot T} \cdot 100,$$

де d_j - річні дивідендні виплати в році j ; P_0 - ціна придбання акцій; P_t - ринкова ціна акцій в році t ; T - число років володіння акціями; $j = 1, 2, 3, \dots, t$ - рік володіння акціями.

Вкладення в акції носять, як правило, довгостроковий характер, так як вилучення доходу головним чином пов'язано з приростом курсової вартості акцій. Ті інвестори, які орієнтовані на отримання регулярного поточного доходу, вкладають свої кошти в облігації, що приносять стабільний і гарантований дохід.

Фундаментальна властивість акцій - висока рухливість їх курсової вартості, здатна багаторазово змінюватися протягом одного дня. Ця властивість акцій привертає професійних учасників фондового ринку, які проводять короткострокові спекулятивні операції з акціями з метою добування значного доходу в результаті постійних коливань їх курсової вартості.

Повна прибутковість від короткострокових операцій (Π , κ) визначається за формулою

$$D_{\text{ак}} = \frac{d + (P_1 - P_0)}{P_0} \cdot \frac{365}{T},$$

де d - дивідендні виплати за період володіння акціями; P_1 - ціна продажу акцій; P_0 - ціна придбання акцій; T - число днів володіння акціями.

У наведеній формулі враховуються суми, отримані інвестором у вигляді дивідендів, так як дивідендні виплати можуть бути здійснені в період володіння ним акціями.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Особливості розрахунку ціни власного капіталу, що залучається за допомогою емісії звичайних і привілейованих акцій.
2. Мета й завдання емісійної політики.
3. Етапи стандартної процедури емісії акцій.
4. Порядок здійснення розміщення акцій корпорації.
5. Емісійна політика.

Рекомендована література:

Основна: 2,6,7, 9,10,13,14,19,20,21,24.

Додаткова: 1,5,6,7.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ

Лекція – 1 година

Склад залученого капіталу корпорації. Переваги довгострокового банківського кредиту порівняно з фінансуванням через позики, що залучаються з фондового ринку. Особливості оцінки позикового капіталу. Політика корпорації щодо залучення позикового капіталу. Фактори, які слід урахувати при виборі банку для обслуговування розрахунково-кредитних операцій. Умови розміщення облігацій. Порядок відображення облігаційних позик у бухгалтерській звітності. Порядок оцінки вартості облігацій. Переваги й недоліки розміщення облігаційної позики.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ:

1. Суть і структура депозитарної системи в Україні.
2. Корпоративні цінні папери як об'єкт депозитарного регулювання.
3. Види депозитарної діяльності та її суб'єкти.
4. Депозитарії та зберігачі цінних паперів.
5. Ведення реєстрів власників іменних акцій.
6. Організація зберігання й обігу цінних паперів.
7. Особливості електронного обігу цінних паперів.
8. Особливості переходу власності на корпоративні права.
9. Кліринг і розрахунки за угодами щодо цінних паперів.
10. Основи управління цінними паперами.
11. Організація розміщення акцій.
12. Особливості інформування інвесторів.
13. Роль фондової біржі та систем позабіржової торгівлі в регулюванні руху акцій.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Номінал облігації банку «КІТ» складає 1000 грн., прибутковість – 20% у гривні і 12% у доларах, термін обігу – 12 місяців. Ціна останньої угоди у листопаді 2010 року зафіксована на рівні 1025 грн. Визначте, який дохід по облігації одержав інвестор у грудні 2010 року (у гривнях й у доларовому еквіваленті, якщо курс гривні до долара складав 7,98 грн. за доллар)?

Задача 2

Розглянемо дві облігації, кожна з яких має номінальну вартість у 1000 грн. і термін погашення 3 роки. Перша облігація є дисконтною і в даний час коштує 816,30 грн. Чому дорівнює її прибутковість до погашення? Друга облігація в даний час коштує 949,37 грн. і передбачає щорічні купонні виплати по 7% (тобто по 70 грн. щороку). Яка прибутковість до погашення цієї облігації? Порівнюючи ставки прибутковості обох облігацій, визначіть, яка з них є пріоритетним об'єктом інвестування?

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що інвестори набувають той чи інший фінансовий інструмент в надії отримати купонний дохід на вкладений капітал. Для цього розраховуються показники прибутковості. Прибутковість облігацій обчислюється на основі даних про грошові потоки (купонних платежах і сумах погашення), терміни їх здійснення і ціною облігації.

Існують певні відмінності в методах розрахунку прибутковості по бескупонним і купонним облігаціям. Тому спочатку познайомимося з порядком розрахунку прибутковості по бескупонним облігаціям, а потім по купонним.

За **бескупонним** облігаціям інвестор отримує дохід у вигляді різниці між номінальною вартістю облігації та ціною купівлі.

Якщо він збереже облігацію до терміну погашення, то компанія виплатить інвестору номінальну вартість облігації. Обчислити показник прибутковості по бескупонним облігаціям можна, використовую формулу розрахунку її вартості:

$$P = \frac{H}{(1+r)^n}$$

Якщо придбаємо облігацію по ціні P , дочекаємося терміну погашення і отримаємо номінальну вартість облігації, то яка ж прибутковість наших вкладень?

Для цього потрібно знайти значення r з вищенаведеної формули, тобто

$$r_n = \left(\sqrt[n]{\frac{H}{P}} - 1 \right) \cdot 100\%$$

де r_n - прибутковість до погашення (таку назву показник дохідності отримав тому, що номінальну вартість облігації підприємство виплатить інвестору лише при погашенні облігації); n - число років до погашення; H - номінальна вартість облігації, руб .; P - ринкова ціна облігації, грн .

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Економічна сутність ефекту фінансового важеля, способи його розрахунку.
2. Порядок розрахунку середньої процентної ставки за кредит.
3. Характеристика заборгованості корпорації.

Рекомендована література:

Основна: 4,7, 9,10,19,20,23,24,25.

Додаткова: 1,3,5,7.

ТЕМА 8. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ

Лекція – 2 години

Основні принципи інвестиційної політики корпорації. Фактори, що враховуються при розробці інвестиційної політики. Бізнес-план інвестиційного проекту. Комерційна і бюджетна ефективність проектів. Основні пріоритети реалізації інвестиційної політики. Зміст амортизаційної політики держави. Джерела фінансування капітальних вкладень в Україні. Сутність амортизаційних відрахувань як джерела фінансування капіталовкладень від прибутку. Порядок відображення суми дооцінки основних засобів в обліку та звітності корпорації. Методи вартісної оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ:

1. Економічна роль, функції та види фінансового посередництва.
2. Обмеження діяльності фінансових посередників.
3. Організаційні форми фінансового посередництва: інвестиційні компанії, інвестиційні фонди, довірчі товариства.
4. Внутрішньокорпоративне регулювання руху акціонерного капіталу.
5. Фонди акціонерного товариства.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Інвестор здійснює трирічну безризикову інвестицію обсягом 20000 грн. у папери з фіксованим доходом. У перший рік ставка відсотка дорівнює 7%, у другий — 8 і в третій — 9%. Кожна купонна виплата може бути реінвестована за ставкою, що буде діяти в році, що настає після цієї виплати. Припускаючи нарахування складних відсотків і виплату вкладеної суми наприкінці третього року, визначіть до якої величини виросте інвестована сума через три роки?

Задача 2

Інвестор здійснює дворічну безризикову інвестицію обсягом 15000 грн. у папери з фіксованим доходом. У перший рік ставка відсотка дорівнює 9%, у другий - 11%. Купонні виплати здійснюються кожні півроку. Кожна купонна виплата може бути реінвестована за ставкою, що буде діяти в році, що настає після цієї виплати (третій рік 12%). Припускаючи нарахування складних відсотків і виплату вкладеної суми наприкінці другого року, визначіть до якої величини виросте інвестована сума через два роки?

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що безкупонні облігації - це короткострокові цінні папери, які, як правило, звертаються не більше року. Тому показник n - дробове число. У практичній діяльності для короткострокових облігацій досить широко використовується спрощений метод розрахунку показника прибутковості до погашення:

$$r_n = \frac{(I - P)}{P} \cdot \frac{365}{t} \cdot 100,$$

де r - прибутковість до погашення; P - ціна облігації, руб .; I - кількість днів від дати покупки до дати погашення облігації; 365 - число днів у році.

Перший співмножник $I - P$ --- показує реальну прибутковість, яку отримає інвестор за період володіння облігацією. За допомогою другого співмножника $\frac{365}{t}$ фактично отримана прибутковість наводиться до річної розмірності.

Розрахований таким чином показник називають **ефективною прибутковістю**.

Різниця в знайдених значеннях обумовлена тим, що в першому випадку, отримавши кошти від погашення облігацій, інвестор весь дохід забирає, а інвестує на наступний термін тільки початкову суму.

У другому випадку передбачається, що після погашення облігації інвестор реінвестує всю суму (первісну і отриманий дохід).

Завдання для самостійної роботи – 8 годин.

Перелік питань:

1. Розрахунок рентабельності інвестицій за бухгалтерським балансом.
2. Переваги й недоліки оцінки проекту на основі простої норми прибутку.
3. Параметри ставки дисконтування.
4. Розрахунок чистої поточної вартості проекту.

Рекомендована література:

Основна: 4,8, 9,13,21,22,25,26,27.

Додаткова: 1,5,7.

ТЕМА 9. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ

Лекція – 1 година

Економічна природа інвестицій в оборотні активи. Відмінності, що характерні для оборотних активів. Елементи концепції управління оборотними активами корпорації. Порядок визначення виробничого і фінансового циклу на підприємстві. Чинники, які визначають склад і структуру оборотних коштів. Управління готівкою в корпорації. Завдання, що вирішуються при комплексному оперативному управлінні оборотними активами. Поточні фінансові потреби. Параметрів вимірювання поточних фінансових потреб.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ:

1. Управління працею в корпорації: положення про персонал, внутрішній трудовий розпорядок, договірна робота в корпорації.
2. Роль інформації та комерційна таємниця в корпорації.
3. Заохочення та відповідальність менеджерів.
4. Застосування різних форм оплати праці, компенсаційних пакетів, участі у капіталі і власності корпорацій для стимулювання ефективної праці менеджерів.
5. Регулювання доходів: форми розподілу прибутків та оплати праці, інші види стимулювання працівників.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Приватний інвестор купив 20 облігацій «УкрСіббанку» з номінальною вартістю 1000 грн., 9%-ми щорічними купонними виплатами, до погашення залишається три роки. Перша купонна виплата буде зроблена через рік. Облігації придбані за 975,13 грн за шт.. Яка прибутковість до погашення для цих облігацій? Якщо інвестор зможе інвестувати потік платежів від цієї облігації під 13% річних щороку, то яка фактична річна ставка складних відсотків, по якій можна розрахувати дохід інвестиції, за умови, що облігації тримаються до погашення? Розрахуйте відповідь з точністю до десятої частки відсотка.

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що купуючи безкупонну облігацію, інвестор не зобов'язаний тримати її до погашення. Якщо йому будуть потрібні кошти, то він може продати облігацію на вторинному ринку. У цьому випадку прибутковість його вкладень за період володіння облігацій (гц) визначається за формулою

$$r_n = \frac{P_{пр} - P_{п}}{P_{п}} \cdot \frac{365}{t_{вл}} \cdot 100,$$

де $P_{п}$, $P_{пр}$ - ціна відповідно купівлі та продажу облігації; $t_{вл}$ - число днів від дати покупки до дати продажу.

За **купонним** облігаціях розрізняють: поточну (купонну) і повну прибутковість. **Поточна** обчислюється як

$$r_{тек} = \frac{C_{тек}}{P_{тек}} \cdot 100,$$

де згодиться - річна сума купонних виплат; $P_{тек}$ - поточна ринкова ціна облігацій.

Крім того, на ринку облігацій розраховують повну прибутковість, тобто прибутковість, яку отримає інвестор, якщо збереже облігацію до дати погашення. У зв'язку з тим, що облігації на ринку котируються за ціною, що відрізняється від номінальної, а при погашенні облігації інвестор отримує номінальну ціну, то повна прибутковість відрізняється від поточної.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Основні чинники, що впливають на величину поточних фінансових потреб.
2. Вплив обсягу маржинального доходу.
3. Сутність спонтанного фінансування.
4. Способи покриття поточних фінансових потреб.
5. Зміст агресивної моделі управління оборотними активами.

Рекомендована література:

Основна: 5,8, 10,13,23,25,27.

Додаткова: 1,2,3,5,6.

ТЕМА 10. КОРПОРАТИВНЕ ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Лекція – 1 година

Суть та функції стратегічного планування. Основні напрями формування стратегії економічного розвитку корпорації. Стратегії розвитку, що домінують у провідних зарубіжних компаніях. Обсяг капіталовкладень як ключовий показник довгострокового планування. Прогнозовані фінансові звіти. Сутність методу фінансового планування. Основні відмінності вітчизняного досвіду фінансового планування від зарубіжного.

Практичне заняття – 1 година

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

II. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ:

1. Оцінка діяльності корпорації та ефективності її менеджменту.
2. Визначення кризового стану підприємства.
3. Розробка заходів з антикризового управління на основі комплексного аналізу стану підприємства.
4. Реструктуризація в системі антикризового управління.
5. Банкрутство і санація підприємств.

III. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Задача 1

Підприємство придбало 50 облігацій ТОВ «Аркада-Фонд» з номінальною вартістю 1000 грн., 10%-ми щорічними купонними виплатами, до погашення залишається чотири роки. Перша купонна виплата буде зроблена через рік. Облігації придбані за 955,28 грн за шт. Яка прибутковість до погашення для цих облігацій? Якщо інвестор зможе інвестувати потік платежів від цієї облігації під 13% річних щороку, то якою буде фактична річна ставка складних відсотків, за якою можна розрахувати дохід інвестиції, за умови, що облігації тримаються до погашення? Розрахуйте процентну ставку з точністю до десятої частки відсотка.

Рекомендації щодо роз'язування задач:

Для успішного розв'язування задач необхідно пам'ятати, що повна прибутковість купонних облігацій розраховується за спеціальними комп'ютерними програмами або за таблицями.

У ряді випадків повну прибутковість обчислюють за спрощеною формулою. У цьому випадку знайдена прибутковість вважається орієнтовною і розраховується але формулою

$$r_{op} = \frac{(H - P)/n + C_{год}}{(H + P)/2} \cdot 100,$$

де H - номінальна вартість облігації; P - ціна облігації; n - число років до погашення.

При цьому слід звернути увагу, що орієнтовна прибутковість нижче, ніж точна. Тому якщо інвестора влаштовує розмір орієнтовною прибутковості, то можна не визначати точну прибутковість, яка вийде ще вище. Такий ефект виникає, якщо облігація на ринку продається по ціні нижче номіналу. Якщо облігація продається з премією, тобто за ціною вище номіналу, то орієнтовна прибутковість буде завищеною порівняно з точною.

Завдання для самостійної роботи – 6 годин.

Перелік питань:

1. Оперативні фінансові бюджети.
2. Основні етапи фінансового планування.
3. Бюджетне планування.
4. Основні види фінансових планів.

Рекомендована література:

Основна: 5,9, 10,11,13,17,18,20,26.

Додаткова: 1,3,4,7.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 2. «КОРПОРАЦІЯ - ОДИН З ОСНОВНИХ УЧАСНИКІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ»:

1. Яка мета й завдання емісійної політики?
2. Які етапи передбачає стандартна процедура емісії акцій?
3. У якому порядку здійснюється розміщення акцій?
4. У чому різниця між: розміщенням акцій ЗАТ і ВАТ?
5. Що являє собою емісійна політика?
6. Назвіть етапи розробки ефективної емісійної політики.
7. Які аспекти фондового ринку розглядаються при фундаментальному аналізі?
8. Розкрийте ключову мету дивідендної політики.
9. Який орган приймає рішення про виплату дивідендів в акціонерному товаристві?
10. За допомогою яких показників аналізують ефективність обраної дивідендної політики?
11. Яким є склад залученого капіталу?
12. Які переваги має довгостроковий банківський кредит порівняно з фінансуванням через позики, що залучаються з фондового ринку?
13. У чому полягають особливості оцінки позикового капіталу?
14. Яку політику проводить корпорація щодо залучення позикового капіталу?
15. Які фактори слід урахувати при виборі банку для обслуговування розрахунково-кредитних операцій?
16. Якими є умови розміщення облігацій?
17. Які існують види облігацій?
18. У якому порядку відображаються облігаційні позики у бухгалтерській звітності?
19. Яким є порядок оцінки вартості облігацій?
20. У чому полягають переваги й недоліки розміщення облігаційної позики?
21. У чому полягає економічна сутність ефекту фінансового важеля?
22. Які елементи входять до складу ефекту фінансового важеля?
23. У якому порядку здійснюють розрахунок середньої процентної ставки за кредит?
24. Що характеризує заборгованість корпорації банку?
25. Які існують способи розрахунку ефекту фінансового важеля?
26. Які показники використовуються для оцінки ефективності використання позикових коштів?
27. Яка економічна сутність коефіцієнта фінансової напруженості?
28. Що показує коефіцієнт співвідношення довгострокового і короткострокового залученого капіталу?
29. Як розраховується узагальнений коефіцієнт фінансової стійкості?
30. Як розраховується середній строк надання кредиту?

31. У чому полягають основні принципи інвестиційної політики?
32. Які фактори враховують при розробці інвестиційної політики?
- 33.3. Який склад має бізнес-план інвестиційного проекту?
34. У чому полягає комерційна і бюджетна ефективність проектів?
35. Якими є основні пріоритети реалізації інвестиційної політики?
36. У чому полягає зміст амортизаційної політики держави?
37. Які основні джерела фінансування капітальних вкладень в Україні?
38. У чому полягає сутність амортизаційних відрахувань як джерела фінансування капіталовкладень від прибутку?
39. Яким є порядок відображення суми дооцінки основних засобів в обліку та звітності підприємства?
40. Які існують методи вартісної оцінки ефективності інвестиційних проектів?
41. Як здійснюється розрахунок рентабельності інвестицій за бухгалтерським балансом?
42. Які переваги й недоліки оцінки проекту на основі простої норми прибутку?
43. Які параметри можна прийняти за ставку дисконтування?
44. Як здійснюється розрахунок чистої поточної вартості проекту?
45. Що є критерієм прийняття інвестиційних рішень?
46. Що розуміють під «життєвим циклом товару на ринку»?
47. Як здійснюється оцінка ефективності фондового портфеля?
48. Які чинники мають найбільший вплив на ризики при реальному інвестуванні?
49. Що розуміють під інвестиційним ризиком?
50. Які існують способи реалізації проектних ризиків?
51. У чому полягає економічна природа інвестицій в оборотні активи?
52. Які відмінності характерні для оборотних активів?
53. Які елементи входять до концепції управління оборотними активами підприємства?
54. У якому порядку визначають виробничий і фінансовий цикли на підприємстві?
55. Які чинники визначають склад і структуру оборотних коштів?
56. Для чого потрібне управління готівкою на підприємстві?
57. У чому полягає самостійність підприємств при управлінні оборотними коштами?
58. Які завдання вирішуються при комплексному оперативному управлінні оборотними активами?
59. Що розуміють під поточними фінансовими потребами?
60. За допомогою яких параметрів вимірюють поточні фінансові потреби?
61. Які основні чинники впливають на величину поточних фінансових потреб?
62. Яким чином на величину поточних фінансових потреб впливає обсяг маржинального доходу?
63. У чому полягає сутність спонтанного фінансування?
64. Які існують способи покриття поточних фінансових потреб?
65. Який зміст агресивної моделі управління оборотними активами?

66. У чому полягає сутність консервативної моделі управління оборотними активами?
67. Які основні положення помірної моделі управління оборотними активами?
68. У чому полягає сутність вибору політики комплексного оперативного управління оборотними активами і поточними пасивами?
69. У чому полягають відмінності між агресивною і консервативною політикою оперативного управління оборотними активами?
70. За яких умов здійснюється абсолютне і відносне вивільнення оборотних коштів?
71. Що являє собою фінансове планування?
72. Які є функції стратегічного планування?
73. Що означає термін «довго строковість»?
74. На яких основних напрямках базується формування стратегії економічного розвитку корпорації?
75. Які стратегії розвитку нині домінують у провідних зарубіжних компаніях?
76. Чому обсяг капіталовкладень є ключовим показником довгострокового планування?
77. Для чого менеджери компанії розробляють прогнозовані фінансові звіти?
78. У чому полягає сутність методу фінансового планування?
79. Які зміни сталися за останні роки в галузі фінансового планування в Україні?
80. У чому полягають основні відмінності вітчизняного досвіду фінансового планування від зарубіжного?
81. Який зміст бізнес-плану функціонуючого підприємства?
82. Що собою являють оперативні фінансові бюджети?
83. Які є основні етапи фінансового планування?
84. Які переваги має бюджетне планування?
85. Які основні види фінансових планів?
86. З якою метою будують графік беззбитковості?
87. Який зміст і призначення бюджету доходів і витрат?
88. У чому полягає мета розробки і зміст інвестиційного плану (бюджету)?
89. Яка мета розробки і зміст кредитного плану підприємства?
90. У чому полягає сутність бюджетування?
91. У чому полягає мета і завдання бюджетування?
92. Які підсистеми входять до процесу бюджетування?
93. Яке призначення і зміст бюджету доходів і витрат?
94. Яка послідовність складання бюджету руху грошових коштів?
95. З якою метою розробляється бюджет за балансовим листом?
96. Які інформаційні джерела використовують для складання бюджету за балансовим листом?

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ»

1. Що собою являє корпорація як тип організації підприємницької діяльності?
 97. Як здійснюється заснування корпорації?
 98. Чому акціонерна форма господарювання стає провідною в Україні?
 99. Які фінансові особливості створення й діяльності акціонерних товариств?
 100. Чи існують особливості оподаткування АТ порівняно з підприємствами інших форм власності в Україні?
 101. У чому полягають відмінності функціонування відкритих і закритих акціонерних товариств?
 102. Чи доцільно організовувати ВАТ за малих розмірів підприємства?
 103. У якому випадку акціонерне товариство має право збільшувати статутний фонд?
 104. Яким чином здійснюється зменшення статутного фонду АТ?
 105. Як формується резервний фонд акціонерного товариства?
 106. У чому полягає реструктуризація акціонерного товариства?
 107. Чим відрізняються види реструктуризації акціонерних товариств?
 108. Чому відбуваються дружні й ворожі злиття та приєднання компаній?
 109. Яким чином система управління фінансами впливає на ефективність діяльності корпорацій?
 110. Що означає поняття «корпоративне управління» у вузькому та широкому розумінні?
 111. Чим відрізняються методи внутрішнього та зовнішнього корпоративного управління?
 112. Чи завжди збігаються інтереси акціонерів і менеджерів АТ?
 113. Які проблеми виникають у сфері корпоративного управління?
 114. У чому полягають основні відмінності між: американською та німецькою моделями корпоративного управління?
 115. Яка структура АТ передбачена законодавством України?
 116. Які порушення прав акціонерів найчастіше зустрічаються в Україні?
 117. Які шляхи підвищення ефективності корпоративного управління українськими АТ?
 118. Які функції виконує фінансовий менеджмент в АТ?
 119. У чому полягає роль корпорацій на фінансовому ринку?
 120. Які сегменти включає в себе фінансовий ринок?
 121. Назвіть основних учасників фінансового ринку.
 122. Чим відрізняються первинний і вторинний фінансові ринки?
 123. Які основні параметри характеризують фінансовий ринок як об'єкт управління?
 124. Які види товару пропонуються на внутрішньому фінансовому ринку?
 125. На які цілі використовуються кошти, отримані з фінансового ринку?
 126. Які операції здійснюють корпорації з власними цінними паперами на фондовому ринку?
 127. Яка роль корпоративних облігацій у діяльності АТ?

128. Які цінні папери, крім акцій і облігацій, можуть використовувати корпорації у своїй діяльності?
129. У чому полягають особливості емісії і розміщення акцій на первинному ринку?
130. Для чого акціонерні товариства можуть викупати власні акції?
131. Що розуміють під рефінансуванням облігацій?
132. Які особливості формування корпоративних цінних паперів в Україні?
133. Визначте основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
134. Що собою являє державне регулювання фондового ринку?
135. Які форми державного регулювання ринку цінних паперів можуть застосовуватися в Україні?
136. У чому полягає регламентація правил реєстрації випусків цінних паперів?
137. Що передбачає державне регулювання цінних паперів?
138. Які є основні засоби контролю за функціонуванням фінансового ринку?
139. Які нормативні документи регулюють формування витрат, виручки, прибутку корпорацій?
140. У чому полягає економічна сутність витрат, доходу, прибутку, підприємницького ризику?
141. Які основні методи планування витрат, виручки, прибутку корпорацій?
142. Що містять витрати на соціально-культурні програми?
143. Яким чином розподіляються витрати за джерелами покриття?
144. Що являють собою явні і неявні витрати?
145. Чим відрізняються умовно-постійні і умовно-змінні витрати?
146. У чому полягає економічна сутність виручки (доходу) корпорацій?
147. Які доходи відносять до основних і позареалізаційних?
148. Яка методика розрахунку виручки від реалізації продукції?
149. Які принципи розробки цінової політики?
150. Які фактори впливають на визначення цін на продукцію підприємства?
151. Як встановлюються ціни на продукцію корпорації?
152. Які є типові стратегії ціноутворення.
153. У чому полягає економічна сутність прибутку?
154. Які функції виконує прибуток?
155. Які фактори впливають на величину прибутку?
156. Чим відрізняється бухгалтерський прибуток від прибутку, що оподатковується?
157. Які фактори впливають на загальний фінансовий результат?
158. Наведіть методику розрахунку валового прибутку.
159. У чому полягають особливості складання фінансової звітності акціонерного товариства?
160. Які форми фінансової звітності складають корпорації?
161. Чим відрізняються такі показники: чистий прибуток на одну акцію і скоригований прибуток на одну акцію?

162. Який зміст має річний звіт ВАТ?
163. Що собою являє консолідована фінансова звітність і для чого її складають?
164. Які показники визначають становище корпорації на фінансовому ринку?
165. Дайте характеристику основних показників ліквідності.
166. Які показники характеризують фінансову стійкість корпорації?
167. За якими показниками визначається рівень ділової активності корпорації?
168. Як розраховуються показники рентабельності?
169. Як визначити інтегральні показники фінансового становища корпорації? У чому їх цінність?
170. Як використовують модель Альтмана корпорації в Україні?
171. Назвіть основні групи користувачів аналізу фінансових коефіцієнтів.
172. Що таке бенчмаркінг?
173. Які проблеми виникають у фінансових аналітиків при використанні даних фінансової звітності?
174. Що показує коефіцієнт «q Тобіна»?
175. Як визначається вартість капіталу і вартість активів з урахуванням фактору часу?
176. Що собою являє вартість капіталу?
177. Як визначається теперішня (теоретична) ціна акцій та облігацій?
178. Як визначається період окупності інвестицій?
179. У чому полягає економічна сутність ануїтету?
180. Чим відрізняються звичайний та безстроковий ануїтети?
181. Як визначають теперішню вартість ануїтету?
182. У чому полягає ключова мета формування капіталу корпорації?
183. У чому полягають основні принципи формування капіталу?
184. Які позитивні і негативні сторони має використання власного і залученого капіталу?
185. Які позитивні і негативні аспекти має використання позиченого капіталу?
186. Як використовується показник вартості капіталу в процесі реального інвестування?
187. Які фінансові і організаційно-правові чинники впливають на вибір джерел фінансування?
188. Що собою являє середньозважена вартість капіталу?
189. Як визначається гранична вартість капіталу?
190. Чим відрізняється «арбітражна» модель оцінки капітальних активів (АРМ) від моделі САРМ?
191. Як застосовуються показники середньозваженої вартості капіталу і граничної вартості капіталу?
192. Що характеризує структуру капіталу корпорації?
193. Які основні фактори визначають структуру капіталу?
194. Які основні фактори впливають на оцінку майна?
195. Які цілі переслідує політика формування власного капіталу?
196. Як розраховується коефіцієнт маневреності власного капіталу?

197. Які джерела власного капіталу належать до внутрішніх?
198. Які джерела власного капіталу належать до зовнішніх?
199. Назвіть основні етапи розробки політики формування власних фінансових ресурсів корпорації.
200. Як розраховують загальну потребу у власних фінансових ресурсах на прогнозований період?
201. Як розраховують коефіцієнт стійкого економічного зростання?
202. У чому полягають особливості оцінки власного капіталу?
203. Який існує порядок розрахунку вартості власного капіталу?
204. У чому полягають особливості розрахунку ціни власного капіталу, що залучається за допомогою емісії звичайних і привілейованих акцій?
205. Яка мета й завдання емісійної політики?
206. Які етапи передбачає стандартна процедура емісії акцій?
207. У якому порядку здійснюється розміщення акцій?
208. У чому різниця між: розміщенням акцій ЗАТ і ВАТ?
209. Що являє собою емісійна політика?
210. Назвіть етапи розробки ефективної емісійної політики.
211. Які аспекти фондового ринку розглядаються при фундаментальному аналізі?
212. Розкрийте ключову мету дивідендної політики.
213. Який орган приймає рішення про виплату дивідендів в акціонерному товаристві?
214. За допомогою яких показників аналізують ефективність обраної дивідендної політики?
215. Яким є склад залученого капіталу?
216. Які переваги має довгостроковий банківський кредит порівняно з фінансуванням через позики, що залучаються з фондового ринку?
217. У чому полягають особливості оцінки позикового капіталу?
218. Яку політику проводить корпорація щодо залучення позикового капіталу?
219. Які фактори слід ураховувати при виборі банку для обслуговування розрахунково-кредитних операцій?
220. Якими є умови розміщення облігацій?
221. Які існують види облігацій?
222. У якому порядку відображаються облігаційні позики у бухгалтерській звітності?
223. Яким є порядок оцінки вартості облігацій?
224. У чому полягають переваги й недоліки розміщення облігаційної позики?
225. У чому полягає економічна сутність ефекту фінансового важеля?
226. Які елементи входять до складу ефекту фінансового важеля?
227. У якому порядку здійснюють розрахунок середньої процентної ставки за кредит?
228. Що характеризує заборгованість корпорації банку?
229. Які існують способи розрахунку ефекту фінансового важеля?
230. Які показники використовуються для оцінки ефективності використання позикових коштів?

231. Яка економічна сутність коефіцієнта фінансової напруженості?
232. Що показує коефіцієнт співвідношення довгострокового і короткострокового залученого капіталу?
233. Як розраховується узагальнений коефіцієнт фінансової стійкості?
234. Як розраховується середній строк надання кредиту?
235. У чому полягають основні принципи інвестиційної політики?
236. Які фактори враховують при розробці інвестиційної політики?
237. 3.Який склад має бізнес-план інвестиційного проекту?
238. У чому полягає комерційна і бюджетна ефективність проектів?
239. Якими є основні пріоритети реалізації інвестиційної політики?
240. У чому полягає зміст амортизаційної політики держави?
241. Які основні джерела фінансування капітальних вкладень в Україні?
242. У чому полягає сутність амортизаційних відрахувань як джерела фінансування капіталовкладень від прибутку?
243. Яким є порядок відображення суми дооцінки основних засобів в обліку та звітності підприємства?
244. Які існують методи вартісної оцінки ефективності інвестиційних проектів?
245. Як здійснюється розрахунок рентабельності інвестицій за бухгалтерським балансом?
246. Які переваги й недоліки оцінки проекту на основі простої норми прибутку?
247. Які параметри можна прийняти за ставку дисконтування?
248. Як здійснюється розрахунок чистої поточної вартості проекту?
249. Що є критерієм прийняття інвестиційних рішень?
250. Що розуміють під «життєвим циклом товару на ринку»?
251. Як здійснюється оцінка ефективності фондового портфеля?
252. Які чинники мають найбільший вплив на ризики при реальному інвестуванні?
253. Що розуміють під інвестиційним ризиком?
254. Які існують способи реалізації проектних ризиків?
255. У чому полягає економічна природа інвестицій в оборотні активи?
256. Які відмінності характерні для оборотних активів?
257. Які елементи входять до концепції управління оборотними активами підприємства?
258. У якому порядку визначають виробничий і фінансовий цикли на підприємстві?
259. Які чинники визначають склад і структуру оборотних коштів?
260. Для чого потрібне управління готівкою на підприємстві?
261. У чому полягає самостійність підприємств при управлінні оборотними коштами?
262. Які завдання вирішуються при комплексному оперативному управлінні оборотними активами?
263. Що розуміють під поточними фінансовими потребами?
264. За допомогою яких параметрів вимірюють поточні фінансові потреби?

265. Які основні чинники впливають на величину поточних фінансових потреб?
266. Яким чином на величину поточних фінансових потреб впливає обсяг маржинального доходу?
267. У чому полягає сутність спонтанного фінансування?
268. Які існують способи покриття поточних фінансових потреб?
269. Який зміст агресивної моделі управління оборотними активами?
270. У чому полягає сутність консервативної моделі управління оборотними активами?
271. Які основні положення помірної моделі управління оборотними активами?
272. У чому полягає сутність вибору політики комплексного оперативного управління оборотними активами і поточними пасивами?
273. У чому полягають відмінності між агресивною і консервативною політикою оперативного управління оборотними активами?
274. За яких умов здійснюється абсолютне і відносне вивільнення оборотних коштів?
275. Що являє собою фінансове планування?
276. Які є функції стратегічного планування?
277. Що означає термін «довго строковість»?
278. На яких основних напрямках базується формування стратегії економічного розвитку корпорації?
279. Які стратегії розвитку нині домінують у провідних зарубіжних компаніях?
280. Чому обсяг капіталовкладень є ключовим показником довгострокового планування?
281. Для чого менеджери компанії розробляють прогнозовані фінансові звіти?
282. У чому полягає сутність методу фінансового планування?
283. Які зміни сталися за останні роки в галузі фінансового планування в Україні?
284. У чому полягають основні відмінності вітчизняного досвіду фінансового планування від зарубіжного?
285. Який зміст бізнес-плану функціонуючого підприємства?
286. Що собою являють оперативні фінансові бюджети?
287. Які є основні етапи фінансового планування?
288. Які переваги має бюджетне планування?
289. Які основні види фінансових планів?
290. З якою метою будують графік беззбитковості?
291. Який зміст і призначення бюджету доходів і витрат?
292. У чому полягає мета розробки і зміст інвестиційного плану (бюджету)?
293. Яка мета розробки і зміст кредитного плану підприємства?
294. У чому полягає сутність бюджетування?
295. У чому полягає мета і завдання бюджетування?
296. Які підсистеми входять до процесу бюджетування?
297. Яке призначення і зміст бюджету доходів і витрат?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ»

Основна

1. Баюра Д.О. Система корпоративного управління в Україні - стан та перспективи розвитку : монографія / Д.О. Баюра. – Київ : К.: Видавничо- поліграфічний центр «Київський університет», 2016. – 288 с.
2. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - Т. 1, 2. - К.: Ника-Центр, 1999. - (Серия «Библиотека финансового менеджера», Вып. 3).
3. Бочаров В.В. Корпоративные финансы. - СПб: Питер, 2001.-256 с.
4. Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы. - СПб.: Питер, 2002.- 544 с.
5. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ. - М.: Олимп-бизнес, 1997.
6. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: Підручник (Переклад з англійської). - К.: КП «ВАЗАКО». Видавництво «МОЛОДЬ», 1997. - 1000 с.
7. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами. - М.: Финансы и статистика, 1997. - 799 с.
8. Грідчина М.В. Корпоративні фінанси (Зарубіжний досвід і вітчизняна практика): Навчальний посібник. - К.: МАУП, 2002. - 232 с
9. Грідчина М.В. Финансовый менеджмент: курс лекций. -2-е изд., перераб. и доп. - К.: МАУП, 2002. - 160 с.
10. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління : Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2007. – 180 с.
11. Еш С.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. – 2-е вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
12. Звіт Ради міжнародної організації комісії з цінних паперів, жовтень 2013 року // Офіційний сайт Ради міжнародної організації комісії з цінних паперів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD427.Pdf>. Pdf. – Назва з екрану.
13. Інституційні чинники розвитку підприємницьких структур / [під ред. д. е. н., професора О. О. Непочатенко]. – Умань : Соцінський, 2013. – 308 с.
14. Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології: [колективна монографія] / К.Н., Абдулаев [та ін.]; за ред. К.С. Шапошникова [та ін.]. – Херсон: Гельветика, 2015. – 536 с.
15. Корпоративне управління: теорія та практика: [підручник] / М.П. Мальська, Н.Л. Мандюк, Ю.С. Занько. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 360 с.
16. Корпоративні фінанси в контексті викликів сучасної інноваційної економіки / [А. Крисоватий, В. Федосов, Н. Рязанова] // Теорія та історія фінансів. – 2013. – № 9 – С. 7–27.
17. Крайник О.П., Клепикова З.З. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. - Львів: Держуніверситет, Львівська політехніка. - К: "Дакор", 2000. - 260 с
18. Мекшун П.В. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на економічну безпеку держави / П.В. Мекшун // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2013. – № 4. – С. 157–162.
19. Момот, Т. Про методи оцінки якості корпоративного управління / Т. Момот, М. Кадничанський // Економіка України. — 2013. — № 7. — С. 41 — 55.
20. Орлюк О. П. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. К. Воронова, І. Б. Заверуха / за заг. ред. О. П. Ор- ляк. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 472 с.
21. Росс С, Вестерфилд Р., Джордано Б. Основы корпоративных финансов. - М.: "Лаборатория Базовых Знаний, 2000. - 720 с.
22. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. - К.: Издательский дом «Максимум», 2001. - 600 с.
23. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. - 5-е изд., перераб. и доп. - М.: Изд-во «Перспектива», 2004. - 656 с.
24. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник /Суторміна В.М. та інш. - За ред. В.М. Федосова. - К.: Либідь, 1993. -47 с.
25. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод, посіб. // А.М. Поддєрьогін та ін. - К.: КНЕУ, 2001. - 294 с.

26. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник /За ред. Г.Г. Кірейцева. - К.: ЦУЛ, 2002. - 496 с.
27. Ченг Ф. Ли, Джозеф И. Финнерти. Финансы корпораций: теория, методы и практика: Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М, 2000. - XVIII. - 686 с.

Додаткова

1. Строгаль Д. Тенденції та схеми накопичення капіталу транснаціональними компаніями в офшорних зонах / Д. Строгаль // Ефективна економіка. – 2013. – № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2619>. – Назва з екрану.
2. Смагло О. ТНК як суб'єкти міжнародного інвестування / О. Смагло, М. Панасюк. // Науковий прогрес та процес розвитку країни в аспекті євроінтеграції. – 2015. – № (1) – С. 54–56.
3. Романюк Л.М. Теоретичні аспекти стратегічного управління підприємством та його персоналом / Л.М. Романюк // Наукові праці КНТУ. — 2010. — №17. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/npkntu_e/2010_17/stat_17Z64.pdf. – Назва з екрану.
4. Обельницька Х.В. Основні риси сучасного корпоративного управління в Україні / Х.В. Обельницька // Економічний аналіз. – 2014. – № 3. – С. 93–100.
5. Новак В. Деякі аспекти фінансової політики транснаціональних корпорацій / В. Новак, М. Вольвач // Вісник національного авіаційного університету. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/15931>. – Назва з екрану.
6. Булкот О. Особливості формування сучасного фінансового механізму транснаціональних корпорацій / О. Булкот // Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. – 2014. – № 10(163) – С. 6–10.
7. Бичкова Н. Детермінанти ефективності фінансової діяльності ТНК в умовах глобальних економічних трансформацій / Н. Бичкова, А. Коновалова // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2013. – Т. 18. – № 4(1). – С. 21–25.

Нормативні акти

1. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрану.
2. Положення про надання регулярної інформації відкритими акціонерними товариствами та підприємствами - емітентами облігацій: Затвердження рішенням Держ. комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.01.2000 № 3 (зі змінами та доповненнями).
3. Положення про порядок реєстрації випуску акцій і облігацій підприємств та інформації про їх емісію: Затвердження рішенням Держ. комісії з цінних паперів та фондового ринку від 09.02.01 № 18 (зі змінами та доповненнями).
4. Порядок продажу пакетів акцій ВАТ, створених у процесі приватизації, що належать державі, у вигляді депозитарних розписок на міжнародних фондових ринках: Затвердження Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.99 № 1201/167 (зі змінами та доповненнями).
5. Правила здійснення торговцями цінними паперами комерційної та комісійної діяльності по цінних паперах. Затверджено наказом Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23 грудня 1996 р. - № 331 (зі змінами та доповненнями).
6. Про управління державними корпоративними правами: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.98 №1741 (зі змінами та доповненнями).
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III (зі змінами та доповненнями).
8. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України від 18.06.1991 № 1201-XI (зі змінами та доповненнями).

Електронні ресурси

Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	www.me.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.minfin.gov.ua
Державна фіскальна служба України	www.tax.gov.ua
Державна служба статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Національний інститут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua
Антимонопольний комітет України	www.amc.gov.ua
Organization for Economic Cooperation and Development	www.oecd.org/std
Statistical Office of the European Communities	www.europa.int

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОРПОРАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ»

*для студентів денної форми навчання
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Автор-укладач

САВАСТЄЄВА Оксана Миколаївна

*Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета*

Підписано до друку 22.05.2018р. Формат 60x84/16 Ум.друк.арк. 2,0 Папір офсетний

Тираж 300 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.

м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60

т. +38 0482 35 79 76

info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.